

dergipark.org.tr/tr/pub/alinterisosbil

Sosyal Bilimler Dergisi

Journal of Social Sciences

| e-ISSN 2602-229X |

<https://prensip.gen.tr>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

RESEARCH ARTICLE

Güvenlik Politikalarında Kadının Yeri: Kadın Güvenlik Korucuları Örneği
The Role of Women in Security Policies: The Case of Female Security Guards

Pınar Begüm KONCAGÜL • Şeyda ÖCAL ARSLAN

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Terörizm Araştırmaları Merkezi Müdürlüğü, Ankara, Türkiye

Geliş Tarihi/Received Date: 31.10.2025

Kabul Tarihi/Accepted Date: 19.11.2025

ÖZ

Güvenlik, modern devletin temel işlevlerinden biri olarak kabul edilmekte ve bu alan genellikle erkek egemen yapısıyla özdeşleştirilmektedir. Ancak son yıllarda toplumsal cinsiyet çalışmaları, güvenlik politikalarının yalnızca askeri ve teknik boyutlardan ibaret olmadığını aynı zamanda sosyal, kültürel ve politik yönleriyle de ele alınması gerektiğini ortaya koymuştur. Bu bağlamda kadınların güvenlik alanına katılımı hem normatif hem de pratik düzeyde yeniden değerlendirilmesi gereken bir konu haline gelmiştir. Türkiye’de 1980’lerden itibaren kırsal bölgelerde uygulamaya konulan güvenlik koruculuğu sistemi, devletin yerel güvenliği sağlama stratejisinin bir parçasıdır. Bu sistemde uzun yıllar yalnızca erkekler görev alırken son yıllarda kadınların da korucu olarak görevlendirilmesi yeni bir dönemin başlangıcını oluşturmuştur. Kadın güvenlik korucularının sahadaki varlığı, yalnızca güvenlik anlayışında değil aynı zamanda toplumsal cinsiyet rolleri konusunda da önemli bir dönüşümü temsil etmektedir. Bu kapsamda çalışma, kadın korucuların sahadaki deneyimlerini, kurumsal yapılar içindeki konumlarını ve toplumsal algılarını nitel yöntemlerle analiz etmektedir. Bulgular, kadın güvenlik korucularının hem yerel güvenlik pratiklerine hem de devlet-toplum ilişkilerine yeni bir boyut kazandırdığını göstermektedir. Aynı zamanda bu aktörlerin güvenlik politikalarında daha görünür hale gelmesi, kadınların kamusal alandaki temsiliyetini artırmakta ve toplumsal dönüşümün bir parçası olarak değerlendirilmektedir. Makale, kadınların güvenlik sektöründeki yerini mikro düzeyde sahadan verilerle makro politikalarla ilişkilendirerek özgün bir perspektif sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Kadın, Terörizmle Mücadele, Güvenlik Korucusu.

ABSTRACT

Security is considered one of the basic functions of the modern state, and the field has often been associated with its male-dominated structure. However in recent years, gender studies have revealed that security policies are not limited to military and technical dimensions but also need to be addressed in terms of social, cultural and political aspects. In this context, women's participation in the field of security has become an issue that needs to be re-evaluated both normatively and practically. The security guard system, which has been implemented in rural areas in Turkey since the 1980s, is part of the state's strategy for ensuring local security. While only men served in this system for many years, the assignment of women as guards in recent years has marked the beginning of a new era. The presence of female security guards in the field represents a significant transformation not only in the understanding of security but also prevailing gender roles. In this context, the study analyzes the experiences of female guards in the field, their positions within institutional structures and their social perceptions using qualitative research methods. The findings show that female security guards add a new dimension to both local security practices and state-society relations. At the same time, their increasing visibility in security policies enhances women's representation in the public sphere and is regarded as part of a broader process of social transformation. By linking micro-level field experiences with macro-level security policies, the article offers an original perspective on the role of women in the security sector the more visible these actors are in security policies, the more women are represented in the public sphere and are considered as part of social transformation. The article offers a unique perspective by linking women's roles in the security sector with macro-level policies through micro-level field data.

Keywords: Security, Women, Combating Terrorism, Security Guard.

Please cite this paper as follows/Atıf için:

Koncagül, P. B., & Öcal Arslan, Ş. (2025). Güvenlik politikalarında kadının yeri: Kadın güvenlik korucuları örneği. *Alinteri Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 286-307. <https://doi.org/10.30913/alinterisosbil.1814304>

GİRİŞ

Önemli bir olgu olan güvenlik, birey ve toplumun güvenliği ile başlamaktadır. Aynı zamanda devletlerin var olma nedenlerinin temel taşlarından biridir. Güvenlik politikaları ise devletin vatandaşlarının ve varlıklarının güvenliğini sağlamak amacıyla benimsediği kapsamlı strateji ve uygulamalardan oluşmaktadır. Bu politikalar hem iç hem de dış tehditlere karşı önlem almayı, kamu düzeninin korunmasını ve hukukun üstünlüğünü sağlamayı hedeflemektedir. Toplumun güvenliği modern devlet içerisinde teşkilatlanmış güvenlik birimlerince sağlanmaktadır.

Devletin temel varlık nedenlerinden biri olan güvenlik, tarihsel süreçte iç ve dış tehditlere karşı toplumsal düzenin ve siyasal bütünlüğün korunmasını amaçlayan stratejik politikalarla oluşturulmaktadır. Güvenlik politikaları yalnızca silahlı kuvvetlerin kullanımını değil aynı zamanda mahalli unsurların da güvenlik aktörleri içerisinde çeşitlendirilmesini ve yeniden yapılandırılmasını da içeren çok katmanlı bir alan haline gelmiştir. Bu bağlamda modern devletler iç çatışma, ayaklanma veya savaş tehlikesi gibi durumlarda paramiliter teşkilatlanmaları ortaya çıkarmıştır. Halkın bir kısmının silahlandırılması ve eğitilmesini içeren bu teşkilatlanma tarihsel süreç içerisinde oldukça yaygındır. Kazak Alayları gibi Osmanlı İmparatorluğundaki Hamidiye Alayları da bu teşkilatlanmalara örnek oluşturmaktadır.

Türkiye'nin özellikle kırsal bölgelerde yaşanan iç güvenlik tehditlerine karşı 1985 yılında başlattığı güvenlik koruculuğu sistemi, devletin asimetrik tehditlerle mücadele stratejisinde önemli bir yer tutmaktadır. Güvenlik koruculuğu sistemi Cumhuriyet'in ilk döneminde var olan köy koruculuğu kurumunun geliştirilmesi ile terörizmle mücadelede yerel halkın devlet tarafından silahlandırılması ve bölücü terör örgütlerinin eylemlerine karşı uygulanan caydırıcılık içeren bir güvenlik politikasıdır. Devletin terörizmle mücadele politikalarında esas olan teröristi eylem yapmadan caydırabilmektir (Cantaner & Tümlü, 2016, s. 3). Bu politika kapsamında güvenlik koruculuğu sistemi devletin oluşturduğu paramiliter¹ birliklerdir. Kaynağını mahalli unsurların oluşturulduğu bu sistem yaşam alanlarını terör tehdidine ve saldırılara karşı güvenlik birimleriyle koordineli olarak korumaya çalışmaktadır. Bu bağlamda terörizm ile mücadelede koruculuk sistemi, terör örgütü desteğinin önlenmesi ve bölge halkının güvenliğinin sağlanması sebebiyle tercih edilmektedir (Jones & Molnar, 1996, s. 25). Bu sistem içerisinde son yıllarda artan kadın korucu istihdamı sadece güvenlik politikalarının değil aynı zamanda toplumsal cinsiyet rollerinin de dönüşümünü yansıtan önemli bir gelişmedir.

Çalışmada kadın güvenlik korucularının güvenlik politikalarındaki yerini ve etkisini incelemek amaçlanmaktadır. Araştırmanın kapsamını beş ayrı ilde (Hakkâri, Şırnak, Van, Tunceli, Erzincan) görev yapan toplam 20 kadın güvenlik korucusuyla

¹ Paramiliter kavramı, “askeri yapıya yakın” bir örgütlenmeyi ifade etmektedir. Bu kavram genellikle resmi orduya ait olmayan ama askeri tarzda örgütlenmiş ve silahlı faaliyet gösteren gruplar için kullanılmaktadır. Genel itibarıyla disiplinli ve hiyerarşik bir yapıya sahip olan paramiliter gruplar resmi orduya ait değildirler. Fakat devlet ile doğrudan ya da dolaylı bağlantıları bulunabilmektedir. Paramiliter kavramı makale boyunca yarı askeri fakat devletle bağlantılı olan gruplar anlamı ile kullanılmaktadır. Resmi bir statüsü bulunan güvenlik korucuları başlangıçta daha esnek ve yarı resmi bir yapıya sahip olsalar da zaman içinde yasal bir çerçeveye kavuşturulmuşlardır. Devlet tarafından maaşları, silahları ve sigortaları sağlanır; yasalarda yer alan, özel statülü kamu görevlileridirler. Fakat orduya bağlı bir statüleri bulunmadığından makalede paramiliter gruplar olarak değerlendirilmektedir.

gerçekleştirilen mülakatlar oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılarak katılımcıların kişisel deneyimlerine, mesleki algılarına, karşılaştıkları zorluklara ve güvenlik kurumu içerisindeki konumlarına dair derinlemesine veriler elde edilmiştir. Mülakatlardan elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle tematik olarak değerlendirilmiştir. Çalışmada “kadın güvenlik korucuları, güvenlik politikaları bağlamında görevlerini nasıl tanımlamaktadır?” sorusu ana araştırma sorusunu oluştururken “Kadın olmanın güvenlik sektöründe görev yapma biçimlerine ve algılarına nasıl bir etkisi olmaktadır?” sorusu ikincil araştırma sorusunu oluşturmaktadır. Tüm bu bilgiler ışığında çalışmanın güvenlik çalışmaları ve toplumsal cinsiyet politikaları literatürüne katkı sunması beklenmektedir.

GÜVENLİK POLİTİKALARI BAĞLAMINDA GÜVENLİK KORUCULUĞU

Güvenlik: bireylerin, toplumların, devletlerin ya da sistemlerin tehdit, tehlike veya zarara uğrama olasılığına karşı korunması durumudur. Bu kavram çok katmanlıdır ve farklı bağlamlarda (bireysel güvenlik, ulusal güvenlik, siber güvenlik, toplumsal güvenlik vb.) çeşitli şekillerde ele alınabilir. Fakat en genel anlamıyla güvenlik genellikle fiziksel tehditlere karşı korunma olarak değerlendirilse de çağdaş güvenlik anlayışları ekonomik, çevresel, siyasal ve toplumsal boyutları da kapsamaktadır (Weaver, 1995, s. 25). Küreselleşme ile güvenlik çok sayıda kamu politikaları, suç önleme ve koruma tedbirleri gibi geniş bir yelpazeyi de içermektedir. Bundan dolayı güvenlik ve onu somutlaştıran yapılar, birey seviyesinden ülke seviyesine kadar vazgeçilmezliğini her zaman korumaktadır (Alkın & Gürlesel, 2007, s. 12).

Güvenlik özneli ya da bir diğer ifade ile referans nesneleri, tehdit altında olan ya da bu algıya sahip olan ve bu sebeple emniyet altına alınması gereken tehdidin yöneldiği aktörlerdir. Bireyler, gruplar, devletler ve uluslararası sistem güvenliğinin öznesi olarak sayılabilmektedir. Devletin güvenliği, devletin ülkesi içinde yaşayan varlıkların da güvenliğini içine almaktadır. Devlet, “belirli bir toprakta meşru fiziki güç kullanma tekeline sahip insan topluluğudur” (Weber, 2011, s. 95). Bu sebeple zor kullanma araçlarının tekel altına alınması modern devlete özgüdür. Modern devlet hem hukuken hem de fiilen tüm güç olanaklarını tekelinde bulundurarak otorite sağlamaktadır. Geçmişten günümüze modern devletlerde savunma ya da polis, jandarma ve ordu yapılanmasına kamu bütçelerinden ayrılan güvenlik harcamalarına bakıldığında konunun öneminin artarak sürdüğü görülmektedir (Avaner & Erciyes, 2019, s. 3). Devletin zor kullanma tekeli uyguladığı güvenlik politikaları, bir ülkenin ulusal çıkarlarını, toprak bütünlüğünü ve anayasal düzenini iç ve dış tehditlere karşı korumak amacıyla geliştirdiği stratejilerdir.

Devlet, kamu düzenini sağlamak, iç güvenliğini tesis, muhafaza ve idame etmek için kolluğu araçsallaştırmaktadır. Çünkü kamu düzeninin sağlanması devlet otoritesine de hizmet etmektedir. İç egemenliğin gereği ve sonucu olan iç güvenlik, devlet denilen olgunun ülkesinin sınırları içinde onun egemenlik haklarını kullanımını engellemeden ve toplumun yaşam biçim ve düzenini her türlü tehlikelerden korumuş olma halidir (Fidan, 2020, s. 14). Türkiye Cumhuriyeti’nin güvenlik politikalarının alt dinamiklerinden birini oluşturan iç güvenlik: emniyet, jandarma ve istihbarat kurumlarının çalışmalarına karşı kamu düzenini bozacak faaliyetlere yönelik önlemleri içermektedir. Güvenlik koruculuğu

sistemi ise devletin düzenini korumak için kırsalda jandarma, polis ve ordudan farklı olarak örgütlediği bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır (Arap & Erat, 2015, s. 76).

Genel olarak iç güvenlik hukukun uygulanması, düzenin sağlanması ve kamu hizmeti şeklinde tanımlanmıştır (Akyüz, 2015, s. 68). İç güvenlik, ülke genelinde toplum tarafından kamu güvenliği olarak ilk aşamada önleyici diğer bir ifadeyle asayiş tedbiri, ikinci aşamada ise yakalayıcı ve adli yaklaşım olarak kendini göstermektedir (Ak, 2019, s. 42). Güvenlik hizmetleri, devlet güvenliğinin sağlanmasından kişilerin canlarının, mallarının, ırz ve namuslarının her türlü saldırı, tehdit ve muhtemel kazalara karşı korunmasına kadar yayılan geniş bir alanda yürütülmektedir. Güvenliğin çeşitli yönleri bulunmaktadır ve bunlar maddi, hukuki, kişisel ve sosyal olarak değerlendirilmektedir (Yayla, 1985, s. 55).

İç güvenliği sağlamak devlet tüzel kişinin görevidir. Bu görevler genellikle kolluk güçleriyle yürütülmektedir. Her toplumda düzen ve disiplini sağlamak adına çeşitli görevler üstlenen idarenin bahse konu faaliyetleri, kolluk faaliyetleri olarak adlandırılmaktadır (Avaner & Erciyes, 2019, s. 9). Kolluk: kamu düzenini sağlayan, koruyan ve bozulduğunda eski düzeni tesis eden kurumları ve personelleri ifade etmektedir (Gözübüyük & Tan, 2001, s. 596). Türkiye’de iç güvenlik, genel adıyla kolluk kuvvetleri olarak bilinen teşkilatlar tarafından sağlamaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı iç güvenlikle ilgili birinci derecede sorumlu olmakla birlikte bu kuvvetlerin dışında iç güvenliğe farklı boyutlarda katkısı ve etkisi bulunan Silahlı Kuvvetler, Milli İstihbarat Teşkilâtı, özel kolluk, genel kolluğa yardımcı kolluk ve gönüllüler gibi kolluk görevi yapan kişi ve kuruluşlar da bulunmaktadır. Bu noktada iç güvenliğin sağlanmasında rol alan güvenlik korucuları genel kolluk olan Jandarma Genel Komutanlığının emrindedir.

Kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin verdiği görevler çerçevesinde toplumsal düzenin, asayişin sağlanması ve idamesi için görevlendirilen personellere kolluk gücü ya da kolluk kuvveti denilmektedir (Akgüner, 2003, s. 195). Genel idari kolluk ve özel idari kolluk ayrımı açısından belediye sınırları içinde polis ve belediye sınırları dışında jandarma, bütün sahiller ve iç sularda sahil güvenlik genel kolluğu, kendi faaliyet alanları ve belirli kişiler hakkında görev ve yetkilere sahip orman, gümrük, tarım, av, turizm, çevre, imar vd. ise özel kolluğu oluşturmaktadır (Avaner & Erciyes, 2019, s. 10). Jandarma, polis ve sahil güvenlikle oluşan genel idari kolluk teşkilatları Türkiye Cumhuriyeti coğrafyasında kamu düzenini sağlamakla yükümlüdür. Güvenlik korucularının da içerisinde yer aldığı yardımcı kolluk ise tek başlarına kolluk faaliyetlerinin bir kısmını yerine getirebilmeleri ve tüm faaliyetlerini idari bir işleme dönüştürebilmek için genel kolluk teşkilatlarına ihtiyaç duymalarıdır (Fidan & Özgür, 2021, s. 134).

Genel kolluğa yardımcı olan güvenlik koruculuğu sistemi kamu güvenliğinin sağlanmasında önemli bir role sahiptir. Güvenlik koruculuğu sistemi, 1984 yılından itibaren Türkiye’nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde bölücü terör örgütü ile mücadele sürecinde devlet tarafından uygulanan güvenlik odaklı bir terörizmle mücadele politikasıdır. Türkiye’nin bölücü terör örgütü ile mücadelesinde kullandığı güvenlik koruculuğu sistemi, 26 Mart 1985 tarihinde 442 sayılı Köy Kanunu’nun 74. Maddesinde değişiklik yapmak suretiyle yürürlüğe giren bir örgütlenmedir. Sistemin kurulma amacı

ise güvenlik güçlerinin ulaşmakta güçlük çektiği ve/veya yetersiz kaldığı köy ve mezralarda bölücü terör örgütüne karşı yöre halkını güvenlik güçleri olay yerine ulaşınca kadar korumak şeklinde ifade edilmiştir (TBMM, 1985, s. 25).

Yardımcı kolluk niteliği ile ön plana çıkan güvenlik koruculuğu sistemi, yerel coğrafyaya hakimiyet, yerel desteği tanıma, istihbarat, yer gösterme ve kılavuzluk etme özellikleri ile basit bir yerel kolluk sistemi olarak görülmemelidir (Önder, 2015, s. 49). Tüm bu özellikleriyle güvenlik korucuları, genel idari kolluk teşkilatı ile ilişkileri bakımından kendine özgü özellikleri bulunan etkin bir bölgesel güvenlik politikasıdır. 442 sayılı Köy Kanununun 74'üncü maddesinde, 26 Mart 1985 tarih ve 3175 sayılı Kanunla değişiklik yapılarak İçişleri Bakanlığı uhdesinde olmak üzere güvenlik koruculuğu sistemi ihdas edilmiş ve güvenlik korucusu bulunan il sayısı 13 (Adıyaman, Ağrı, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Tunceli, Van) olarak tespit edilmiştir. Zaman içerisinde alınan Bakanlar Kurulu kararları ile 22 ye çıkan il sayısı, 28 Kasım 2016 tarihli ve 2016/9576 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Erzincan, Erzurum, Hatay ve Osmaniye'nin de eklenmesi ile 26'ya çıkarılmıştır.²

Sonuç olarak güvenlik koruculuğu sistemi, Türkiye'nin iç güvenlik politikalarında yardımcı kolluk gücü olarak önemli bir yere sahiptir. Oluşum itibarıyla de yalnızca askeri bir araç değil aynı zamanda bir devlet-toplum ilişki biçimi olarak kurgulanmıştır. Bu bağlamda sistem, devletin iç güvenlik mimarisine yerel bir katman kazandırmakta ve güvenliğin yerelleştirilmesi stratejisinin de bir parçası olmaktadır.

Güvenlik Koruculuğu Kurumunun Yasal Dayanakları

1980'li yıllarda yoğunlaşan terör olaylarına karşı devletin aldığı önlemler çerçevesinde kurulan bu sistem zamanla kalıcı bir yapıya bürünmüştür. Koruculuk sistemi başlangıçta geçici bir güvenlik tedbiri olarak görülse de ilerleyen yıllarda yasal düzenlemelerle sürekli hale getirilmiş, personelin özlük hakları ve görev tanımları da çeşitli kanun ve yönetmeliklerle şekillendirilmiştir. 8 Mart 1924 tarihinde kabul edilen Köy Kanunu günümüzde uygulanan güvenlik koruculuğu sisteminin omurgasını teşkil etmektedir. Kanunda yer alan köy sınırları içerisinde herkesin canını, malını, ırzını korumak için köy korucuları bulundurulur maddesi ile koruculuk sisteminin amacını açıklamaktadır (442 Sayılı Köy Kanunu, 1924). 1924 Köy Kanunu ile köyleri korumak için görevlendirilen köy korucularına resmi bir konum, maaş ve silah verilerek devlete sadık kalınması teşvik edilmiştir. Güvenlik koruculuğu sisteminde zaman içerisinde tespit edilen çeşitli aksaklıkların düzeltilmesi için kanuni düzenlemeler yapılmıştır. Geçici Köy Koruculuğu sistemi 26 Mart 1985 tarihinde 442 sayılı Köy Kanunu'nun 74. Maddesinde yapılan değişiklik ile uygulamaya koyulmuştur.

Köy Kanunu'nun söz konusu 74. Maddesine göre köy muhtarı ve ihtiyar meclisi mahsul zamanlarında çapulcular ve eşkıya türemiş ise yağmadan köy halkını korumak için köylünün eli silah tutanlarından lüzumu kadarını gönüllü korucu ayırarak bunların isimlerini bir kâğıda yazıp kaymakama götürmektedir. Kaymakamın müsaadesi olursa bu gönüllü korucular asıl korucularla beraber yağmacılara ve eşkıyaya karşı köy ve köylüyü korurlar. Bahsedilen Kanunun 74'üncü Maddesine ilaveten: "*Bakanlar Kurulunca tespit*

² Bu bilgiler İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü Güvenlik Korucuları Daire Başkanlığı Güvenlik Korucuları Bilgi kitabından alınmıştır.

edilecek illerde; olağanüstü hâl ilanını gerektiren sebeplere ve şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin köyde veya çevrede ortaya çıkması veya her ne sebeple olursa olsun köylünün canına ve malına tecavüz hareketlerinin artması hallerinde, valinin teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile yeteri kadar geçici köy korucusu görevlendirilmesi kararlaştırılabilir” ifadeleri eklenmiştir.

24 Ekim 1986 tarihinde ise İçişleri Bakanlığı tarafından Geçici Köy Korucuları Yönetmeliği onaylanarak yürürlüğe girmiştir (Sert & Çardak, 2023, s. 343). Yönetmelikte korucuların görevlendirme işlemleri, korucuların görev alanları ve görevleri, silah ve zor kullanma yetkileri, özlük hakları ve korucuların eğitimleri ile ilgili hususlar düzenlenmiştir (Köy Korucuları Yönetmeliği, 1986). 674 sayılı OHAL Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamesinin 21. maddesi ile koruculara gerekli olan durumlarda valilik veya kaymakamlık onayı ile süresi belirli ve geçici olarak görev yerlerinin değiştirilmesinin, köy sınırlarının haricinde görevlendirilmelerinin ve hatta bulunmuş oldukları illerin haricindeki diğer illerde de görevlendirilebileceklerine yönelik düzenlemelere gidilmiştir.

676 sayılı Kararnamenin 8. maddesi ile “Geçici Köy Korucusu” biçimindeki ibare yerine “Güvenlik Korucusu (GK)” ibaresi “Gönüllü Köy Korucusu” biçimindeki ibare ise “Gönüllü Güvenlik Korucusu” ibaresi biçiminde değiştirilmiştir (Fidan, 2020, s. 68). İsimde yapılmış olan yeni düzenleme, 6360 sayılı kanunun koruculuk kurumuna yönelik düzenlemesi ile de paralellik arz etmektedir. Bununla birlikte 6360 sayılı kanun ile büyükşehir statüsü elde eden illerde yer alan köylerin tüzel kişilikleri ilga edilmiştir. Bu illerde kırsal bölgelerde vazife yürüten korucuları ise bu süreçten sonra “Köy Korucusu” şeklinde isimlendirmek uygun bulunmayacaktır (Arslan, 2018, s. 46). Güvenlik koruculuğu sistemi, Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesi, 10. madde (eşitlik ilkesi), 13. madde (temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması) gibi hükümler çerçevesinde de değerlendirilmelidir. Bu sistemin zaman içinde geçirdiği dönüşümler Türkiye’deki güvenlik politikalarının değişimine paralel olarak şekillenmiştir.

Türkiye’de kadınların güvenlik koruculuğu sistemine katılımı ise 2016 yılında İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan düzenlemeyle birlikte sağlanan sosyal ve yan haklar sayesinde artmıştır.³ Bu artış, kadınların güvenlik alanındaki rollerini genişleterek toplumsal cinsiyet eşitliği açısından önemli bir adım olmuştur. Kadın güvenlik korucularının göreve başlamasıyla birlikte özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde kadınların güvenlik güçleriyle birlikte terörizmle mücadelede aktif rol alması sağlanmıştır. Örneğin, Muş ilinde 2021 yılında 17 kadın güvenlik korucusu, jandarma timleriyle birlikte terörizmle mücadelede görev almıştır (Anadolu Ajansı, 2021).

Sistemin Temel Dinamikleri ve Güvenlik Korucularının Görevleri

Kırsal alanlarda güvenliğin tesisi için her yere güvenlik kuvveti konuşlandırmak uygulanabilir olmadığından güvenlik koruculuğu sistemi güvenlik güçlerine yardımcı bir kuvvet olarak köy ve mezraların korunması, propagandaların takibi, istihbarat sağlaması sebepleri ile önemli katkılar sağlamaktadır (Bacanlı, 2023, s. 27). Bu sebeplerle birlikte güvenlik koruculuğu terörizmle mücadelede caydırıcı bir etkiye sahiptir. Terörizm ile

³ A.g.e.

mücadelede koruculuk sisteminden devletlerin maksadı teröristlerin lojistik desteklerinin önünü kesmek, teröristleri yerel halktan ayırmak veya iş birliklerini kısıtlamak, bölgedeki insan istihbaratının nitelik ve nicelik yönünden gelişmesini sağlamak, terörizmle mücadele sürecinde devletlerin iş yükünü hafifletmek, daha geniş bir alan üzerinde hâkimiyet kurmak suretiyle teröristlerin etkisiz hale getirilmesini kolaylaştırmaktır (Killcullen, 2008, s. 174). Bu hususlar çerçevesinde korucular araziye iyi bilmeleri, köylerini teröristlere karşı savunmaları ve teröristlere karşı yapılan askeri operasyonlara güvenlik güçleri ile katılmaları sayesinde terörizmin maliyetini artıran ve teröristleri terör eylemine katılmaktan caydıran bir politika olmuştur. Çünkü yerel halktan oluşturulan silahlı birliklerin kullanımı sayesinde arazideki birlik sayısı gözle görülür bir şekilde artarak bölgedeki terörist varlığı ve konuş yerleri konusunda nitelikli bir istihbarat elde etmek mümkün olmuştur. Güvenlik korucuları ve kolluk kuvvetlerinin müşterek çalışmalarıyla birlikte geliştirmiş olduğu ilişkiler her türlü terör baskısı karşısında sergilenen duruş ve tesis etmiş oldukları dayanışma sistemin sürekliliğinde etkili olmuştur.

Güvenlik koruculuğu sistemine yüklenen fonksiyon devletin asli ve sürekli görevlerindendir. Vazgeçemeyeceği ve devredemeyeceği egemenlik yetkilerinden olan güç kullanma tekeliyle doğrudan bağlantılıdır (Arslan, 2018, s. 53). Güvenlik korucuları diğer güvenlik güçleri ile bölgedeki inisiyatifin devletin elinde bulundurulmasında oldukça önemli bir role sahiptir. Çünkü sistem “alan hâkimiyetine” sahip olmasıyla “taktik” seviyede terörizmle mücadeleye katkı sağlamaktadır. Bu noktada meskûn mahallerin korumasında güvenlik güçlerine sağlamış olduğu katkı ve güvenlik güçleri ile operasyonlara çıkmaları “kuvvet çarpanı” olarak da istifade edilmiştir. Diğer taraftan güvenlik korucuları bölgedeki devlet otoritesinin güçlenmesine de yardımcı olmaktadır (Cassidy, 2006, s. 48).

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde bulunan aşiretler geçim sıkıntısından dolayı maaşlı bir iş sahibi olma ümidi taşımakta ve bölücü terör örgütüne geçmişten gelen bir düşmanlık beslemeleri gibi sebepler neticesinde ortak karar alarak koruculuk sistemine dahil olmuştur. Kimi aşiretler de bölücü terör örgütünün yaptırımlarına karşı kendi güvenliklerini devlet desteğiyle sağlamak için koruculuk sistemine dahil olmuşlardır. Aşiret yapılarının etkin ve güçlü olduğu ve devlet ile geçmişe dayalı güçlü bir ilişkinin olduğu bölgelerde koruculuk sisteminin benimsenmesi veya destek bulması daha kolay olmuştur (Balta & Akça, 2013, s. 22). Toplu şekilde korucu bulunan köyler halk arasında “korucu köyü” olarak ifade edilmektedir. 1985 yılında Geçici Köy koruculuğunun yasal düzenlemesi yapıldıktan 1 ay sonra ilk korucular Hakkari’nin Beytüşşebap ilçesinde bir aşiretin silah almayı kabul etmesiyle başlamıştır (Arguhan, 2009, s. 65; Demir, 2020, s. 70). Sistemin tarihsel süreçte başlangıcı bu şekilde ilerlese de zaman içerisinde koruculuk mesleğinde seçim, eğitim, görev tanımları, özlük hakları vb. hususlar daha formel ve düzenli uygulamalar ile yürütülmüştür (Kaplan, 2022, s. 70). Diğer yandan bölücü terör örgütünün bölgedeki aşiret mensuplarını infaz girişimleri, koruculuk sistemine katılımı hızlandırmıştır.

Koruculuk sistemi, bölge halkının hem terörizmle mücadeleye destek vermesi hem de devletin yanında olduklarını göstermeleri açısından oldukça önemlidir. Aynı zamanda bölge halkı için yeni bir iş istihdamı da oluşturmuştur. Diğer yandan korucular arasındaki güven, sistemin devamlılığı açısından oldukça önemlidir. Aşiret yapısı ve

sosyo-kültürel etkilerle bu güven güvenlik koruculuğu sisteminde şekillenmektedir (Koç, 2011, s. 451). Aynı geçmişe, acılara ve akrabalık ilişkilerine dayanan korucular arasındaki ilişkiler örgütsel güvenin sağlanma esaslarından biridir. Bu durum sistemin temel dinamiklerini de oluşturmaktadır. Bu ilişkinin dinamiklerinin zarar görmemesi güvenlik korucularına bağlı bir durumdur. Güvenlik korucusu kendi ailesine, akrabasına ve aşiretine hizmet eden bir güvenlik aktörüdür. Bu yüzden güven sarsıcı bir davranışın doğrudan toplumsal bir tepkiye sebep olacağını bilerek hareket etmektedir. Örgütsel güven bağlamında çalışanlar ve yöneticiler arasındaki güven de önemlidir. Güvenlik koruculuğu sisteminde bölgede sistemin içinden gelen korucu başı ve dışarıdan atanan kolluk gücü karakol komutanı ya da ilçe jandarma komutanı yönetici vasfındadır. Sistemde yer alan korucular, korucu başı ve ilçe jandarma komutanı kamusal düzenin, asayişin ve güvenliğin tesisinde paydaştır (Koç, 2011, s. 451).

Köy korucularının aldıkları eğitimler göreve başlamadan önce veya görev esnasında ihtiyaç durumlarında belirtilen jandarma birliklerinin emrinde gerçekleşir. İcra edilen bu eğitimlerle güvenlik korucularının kendilerine güvenleri ve etkinliklerinin artması hedeflenmektedir (Kozakçıoğlu, 1989, s. 36). Güvenlik korucularının görevlerini icra ederken milli ve manevi değerler ile desteklenmesi, akademik ve operasyonel manada profesyonel destek sağlanarak moral ve motivasyonlarının artırılması amaçlanır. Bu kapsamda Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi öğretim görevlileriyle birlikte hazırlanan müfredat ile eğitimler verilmektedir. Müfredat kapsamında değerler eğitimi, terör örgütlerinin faaliyetleri, ülkemize ve insanımıza vermiş olduğu zararlar, istihbarata karşı koyma (İKK) ve sosyal medya kullanımı, disiplin ve özlük hakları konularını kapsayan hizmet içi eğitim verilmektedir. 2022 yılında güvenlik korucularından Arama Kurtarma Ekipleri ve Yerel Destek Ekiplerinin kurulması amacıyla AFAD Başkanlığı tarafından da güvenlik korucularına eğitim verilmiştir.⁴

Genel olarak değerlendirildiğinde güvenlik koruculuğu sistemi Türkiye’de iç güvenliğin sağlanmasında tamamlayıcı ve çok boyutlu bir unsur olarak işlev görmektedir. Yerel halkla devlet arasındaki güven ilişkisinin güçlendirilmesine katkıda bulunması, terörizmle mücadelede sağladığı operational avantajlar ve bölgesel güvenlik politikalarına adaptasyon kapasitesi sistemin önemini artırmaktadır. Bu bağlamda güvenlik koruculuğu sistemi, devletin iç güvenlik politikalarının vazgeçilmez bir bileşeni olmayı sürdürmekte ve hem taktik hem de toplumsal açıdan özgün bir güvenlik modeli olarak Türkiye’nin güvenlik stratejilerinde önemli bir yere sahip bulunmaktadır.

YÖNTEM

Bu çalışma, Türkiye’nin farklı şehirlerinde görev yapan kadın güvenlik korucularının deneyimlerini, algılarını ve güvenlik politikaları içindeki yerlerini anlamayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılmıştır. Çalışmada nitel yöntem tercih edilmesinin sebebi kadın güvenlik korucularının öznel deneyimlerinin, anlam dünyalarının ve kurumsal yapılarla kurdukları ilişkinin detaylı olarak anlaşılabilmesinin ancak bu tür bir yaklaşımla mümkün olabilmesidir.

⁴ Bu bilgiler İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü Güvenlik Korucuları Daire Başkanlığı Güvenlik Korucuları Bilgi kitabından alınmıştır.

Çalışmada, beş farklı şehirden (Hakkâri, Şırnak, Van, Tunceli, Erzincan) toplam 20 kadın güvenlik korucusuyla birebir mülakat gerçekleştirilmiştir. Korucular, maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle seçilmiş ve farklı yaş gruplarından, eğitim düzeyinden, şehirlerden ve görevlerden kadınlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Görüşmelerde kullanılan sorular, literatür taraması ışığında geliştirilmiş hem ortak hem de kişiselleştirilmiş sorular içerecek şekilde yapılandırılmıştır. Veriler, içerik analizi yöntemiyle tematik olarak değerlendirilmiştir. Analiz sürecinde özellikle toplumsal cinsiyet rolleri, güvenlik algısı, devletle kurulan ilişki biçimleri ve yerel topluluklarla olan etkileşimler öne çıkan temalar olarak belirlenmiştir. Çalışmada kadın güvenlik korucuları, güvenlik politikaları bağlamında görevlerini nasıl tanımlamakta ve bu görevi nasıl deneyimlemektedir? sorusu ana araştırma sorusunu oluştururken kadın olmanın, güvenlik sektöründe görev yapma biçimlerine ve algılarına nasıl bir etkisi olmaktadır? sorusu ikincil araştırma sorusunu oluşturmaktadır. Araştırmanın etik ilke ve değerlere uygun yürütülmesi için Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Etik Kurulundan 29.04.2025 tarihli E-97703210-050.99-38594629 sayılı etik uygunluk raporu alınmıştır.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Türkiye'nin özellikle doğu ve güneydoğu bölgelerinde devletin güvenlik politikalarının önemli bir parçası olan güvenlik koruculuğu sistemi, geleneksel olarak erkeklerin yoğunlukta olduğu bir sistem iken son dönemlerde kadınların da sayıca aktif olduğu bir alan olarak ön plana çıkmıştır. Bu değişim hem Türkiye'nin güvenlik stratejisinde hem de kırsal alanda kadının toplumsal rolünde önemli bir dönüşümü beraberinde getirmiştir.

Kadın güvenlik korucularının sisteme dahil edilmesi, güvenlik alanında cinsiyet temelli bir dönüşümün işaretlerini sunarken aynı zamanda kadınların kamusal alanda görünürlüğünü artırmış ve geleneksel toplumsal normlara meydan okuyan bir adım olmuştur. Bununla birlikte kadın korucuların mesleki deneyimleri, istihdam süreçleri, toplumsal kabul düzeyleri ve karşılaştıkları yapısal sorunlar henüz yeterince kapsamlı biçimde araştırılmamış konular arasında yer almaktadır. Kadınların güvenlik sektöründeki varlığı sadece güvenlik işlevi gören unsurlar olarak değil aynı zamanda sosyal dönüşümün ve kırsal kalkınmanın da taşıyıcıları olarak düşünüldüğünde dikkate değer bir araştırma sahası sunmaktadır.

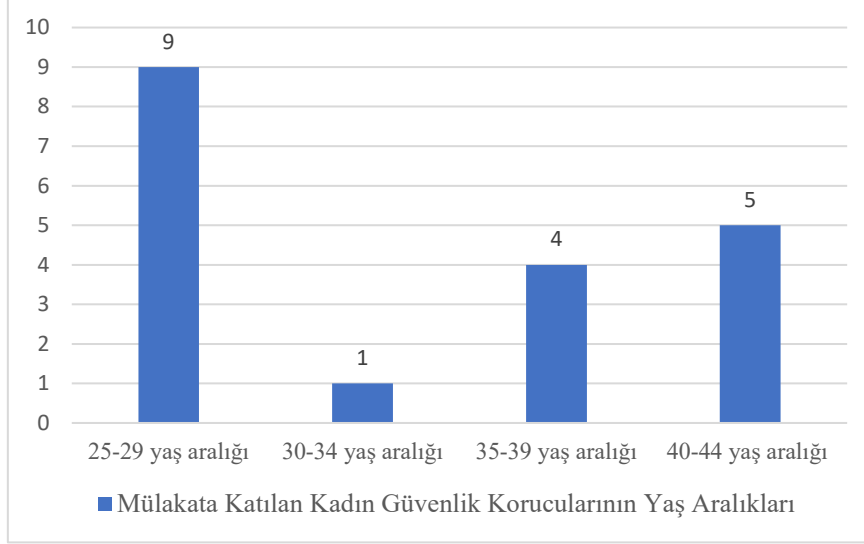
Günümüzde toplam 19 ilde 811 kadın güvenlik korucusu görev almaktadır⁵. Kadın güvenlik korucuları jandarma personeli ile yol kontrol noktalarında, kritik tesislerin ve devlet binalarının korunması maksadıyla nöbet noktalarında, kadın personelin müdahale etmesi gereken asayiş olaylarında kadın kolluk personeline yardımcı olmak maksadıyla valilik, kaymakamlık gibi kamu kurumlarında ve idari faaliyetlerde görevlendirilmektedir (Kaplan, 2022, s. 70). Mevcut kadın güvenlik korucularının eğitim durumları %4'ü lisans mezunu, %6'sı ön lisans mezunu ve %24'ü lise mezunu olarak ön plana çıkmaktadır. Yaşları ise %20'si 25-29 yaş aralığında, %19'u 30-34 yaş aralığında, %18'i 35-39 yaş aralığında ve %16'sı 40-44 yaş aralığındadır.

Tüm bu bilgiler ışığında bu çalışmada beş farklı ilde görev yapan (Hakkâri, Şırnak, Van, Tunceli, Erzincan) ve İstanbul'da bir etkinlik için bulunan 20 kadın güvenlik

⁵ A.g.e.

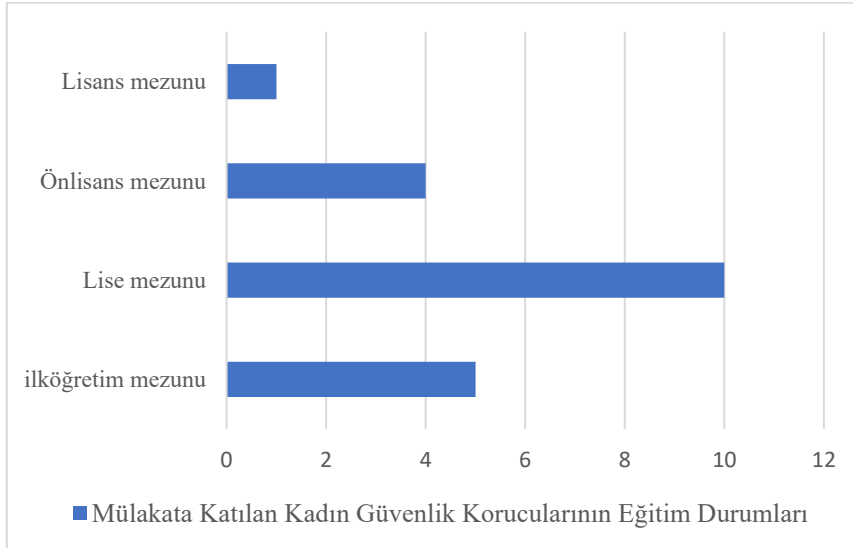
korucusu ile yarı yapılandırılmış mülakat gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında kadın güvenlik korucularının yaşları, medeni durumları, aile yapıları ve eğitim durumları, onları güvenlik korucusu olmaya sevk eden sebepler, güvenlik koruculuğu sisteminin işleyişindeki problemler ve bir kadın olarak karşılaştıkları temel sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Grafik 1'e göre mülakata katılan 20 kadın güvenlik korucusundan 9'u 25-29 yaş, 1'i 30-34 yaş, 4'ü 35-39 yaş ve 5'i 40-44 yaş aralığındadır.

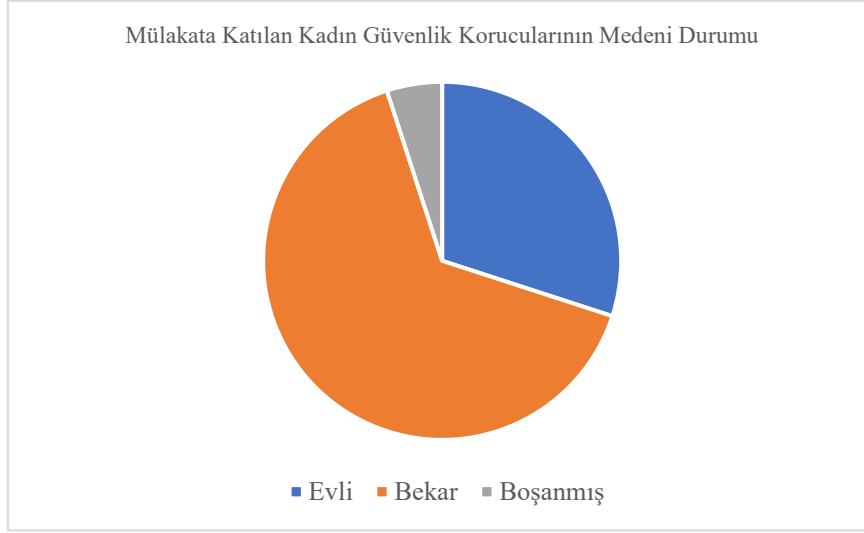
Grafik 1. Mülakata katılan kadın güvenlik korucularının yaş aralıkları.

Grafik 2'ye göre eğitim düzeyleri noktasında 5 kişi ilköğretim mezunu, 10 kişi lise mezunu, 4 kişi ön lisans mezunu ve 1 kişi lisans mezunudur.

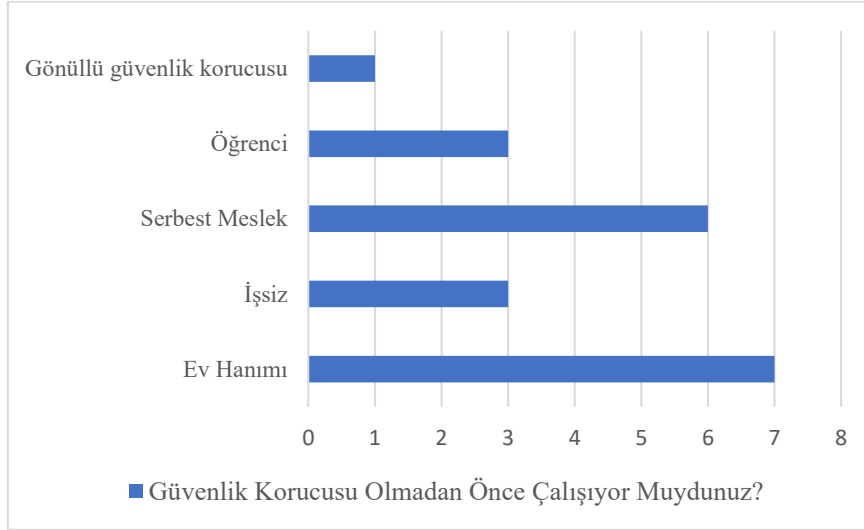
Grafik 2. Mülakata katılan kadın güvenlik korucularının eğitim durumları.

Grafik 3'e göre katılımcıların medeni durumları 13 kişi bekar, 6 kişi evli ve 1 kişi boşanmış olarak tespit edilmiştir. Evli ve boşanmış olanlardan 1-3 çocuk arasında çocuğa sahip olanlar 3 kişiye kadar geriye kalanlar 4 ve üzeri çocuğa sahiptir.

Grafik 3. Mülakata katılan kadın güvenlik korucularının medeni durumları.

Kadın güvenlik korucularının temel özelliklerini öğrendikten sonra meslekle tanışmalarına yönelik çeşitli sorular yöneltilmiştir. İlk olarak ‘Güvenlik korucusu olmadan önce çalışıyor muydunuz? Çalışıyorsanız hangi mesleği yapıyordunuz?’ sorusu sorulmuştur. Grafik 4’e göre bu soruya 7 kişi ev hanımı olduğunu, 3 kişi işsiz olduğunu, 3 kişi öğrenci olduğunu, 6 kişi serbest meslekle uğraştığını (aşçılık, garsonluk, terzi, çiftçilik) ve 1 kişi gönüllü güvenlik korucusu olarak çalıştığı cevabını vermiştir.

Grafik 4. Güvenlik korucusu olmadan önce çalışıyor muydunuz?

İkinci olarak ‘Ailenizde başka güvenlik görevlisi ya da güvenlik korucusu var mı?’ sorusu yöneltilmiştir. Grafik 5’e göre bu soruya 17 kişi evet cevabını verirken 3 kişi hayır cevabını vermiştir. Evet diyenlerden 10 kişi babasının korucu olduğunu söylerken 3 kişi eşinin korucu olduğunu, 1 kişi annesinin korucu olduğunu ve 3 kişi de akrabalarının (kuzen, amca, dayı, dede vs.) korucu olduğunu belirtmiştir. Ek olarak akrabalarında polis ve uzman çavuş olanlar da mevcuttur. İncelenen literatür ve yapılan mülakat sonuçları göstermektedir ki güvenlik koruculuğu mesleği babadan oğula veya kıza, anneden kıza veya oğluna, kayınvalideden geline, dededen toruna geçen kuşaktan kuşağa aktarılan bir meslek durumundadır. Mülakat yapılan güvenlik korucularından biri ilk kadın korucu Gülşen Öztepe’nin (Hürriyet, 2022; TRT Haber, 2022) gelinidir. Kendisini korucu

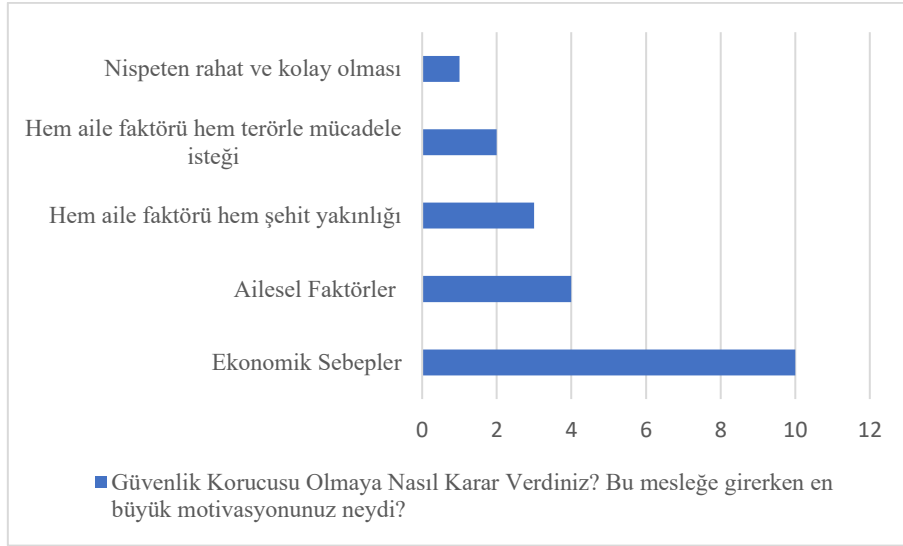
olmaya kayınvalidesinin teşvik ettiğini belirtmiştir. Elazığ’da görev yapan 2 kadın güvenlik korucusu ise babalarının izlerinden gittiğini ifade eden röportaj vermiştir (Anadolu Ajansı, 2017).

Grafik 5. Ailenizde başka güvenlik görevlisi veya güvenlik korucusu var mı?

Üçüncü olarak ‘Güvenlik korucusu olmaya nasıl karar verdiniz? Bu mesleğe girerken en büyük motivasyonunuz neydi?’ sorusu yöneltmiştir. Grafik 6’ya göre bu soruya 10 kişi ekonomik sebeplerden dolayı, 4 kişi sadece ailesel faktörlerden dolayı, 3 kişi hem aile faktörü hem de şehit yakını olmasından dolayı, 2 kişi hem aile faktörü hem de terörizmle mücadelede yer almak istemesinden dolayı ve 1 kişi de nispeten rahat ve kolay bir iş olmasından dolayı korucu olduğu cevabını vermiştir. Ekonomik sebeplerin yanı sıra koruculuk mesleğinin askerlik ya da jandarma olmak gibi görünmesi nedeniyle tercih ettikleri, devlet nezdinde bir statüye sahip olma motivasyonu ile de tercih ettikleri de gözlemlenmiştir. Bu motivasyon kaynağının bilinci ile güvenlik korucularının ve gönüllü güvenlik korucularının aidiyet duygularını geliştirmek adına sosyal ve yan haklarının iyileştirilmesinin yanı sıra 2022 yılında tasarımı yapılan yüksek güvenlik içeren teknoloji ile donatılmış, “Yeni Kimlik Kartları” 2023 yılı başında NVİ tarafından basılmaya başlanmış, basımı tamamlanan kimlik kartları tüm güvenlik korucularına ücretsiz dağıtılmıştır.⁶ Terörizmle mücadelede yer almak isteyenler ise geçmiş yıllarda teröristler tarafından evlerinin basıldığını ve zarar gördüklerini bu nedenle intikam duygusu beslediklerini ifade etmişlerdir.

⁶ A.g.e.

Grafik 6. Güvenlik korucusu olmaya nasıl karar verdiniz? Bu mesleğe girerken en büyük motivasyonunuz neydi?

Dördüncü olarak ‘güvenlik korucusu olarak günlük görevleriniz nelerdir? Hangi durumlarda sahada aktif rol alıyorsunuz?’ sorusu yöneltilmiştir. Grafik 7’ye göre bu soruya 8 kişi üst araması yaptıklarını, 8 kişi valilikte veya kaymakamlıkta yazı işlerinde çalışıp idari işler yaptıklarını ve 4 kişi de yol kontrol noktalarında jandarma personelleriyle arama yaptıklarını ifade etmiştir. Üst araması yapanlar adliyede, kaymakamlıkta ve cezaevlerinde çalışıp ana giriş kapısında görev aldıklarını belirtmiştir. Ayrıca dört kadın güvenlik korucusu günlük rutin işlerine ek olarak kaymakamlıkta nöbet de tuttıklarını eklemiştir.

Grafik 7. Günlük görevleriniz nelerdir? Hangi durumlarda sahada aktif rol alıyorsunuz?

Beşinci olarak ‘güvenlik korucusu olarak sahada en çok zorlandığınız konular nelerdir?’ sorusu yöneltilmiştir. Grafik 8’e göre bu soruya 4 kişi hiçbir zorluk yok olarak cevap verirken 1 kişi göreve giderken ulaşım sıkıntısı yaşadığını, 1 kişi görev tanımı kapsamında olmayan işler yaptığını, 7 kişi değersizlik, toplum tarafından baskı ve dışlanma, küçük görülme vb. hisleri yaşadığını, 3 kişi değersizlik hissine ek olarak asgari ücret azlığından dolayı ekonomik anlamda zorlandıklarını, 2 kişi tayin haklarının olmayışı ve izinlerin yetersiz olduğunu ve 2 kişi de sadece kadın oldukları için güvenlik

koruculuğunu kendilerine yakıştırmadıklarını ve negatif baktıklarını, “biz hep devletin yanındayız, fakat bölge halkından tarafından onlara ihanet etmekle suçlanmaktayız” ifadelerini kullanmıştır. Bölücü terör örgütünün güvenlik koruculuğu sisteminin oluşturulmasından duyduğu rahatsızlık nedeniyle korucu olanların devletle iş birliği yaptıkları için hain olarak ilan edileceklerini duyurmuş ve daha sonra hem koruculara hem de yerleşim yerlerine ve devlet güçlerine yönelik saldırılar gerçekleştirmiştir. Bu sebeplerle güvenlik korucuları kendilerinin ve ailelerinin hayatlarını tehlikeye atarak iç güvenlik hareketlerinde taraf olmuş aktörlerdir.

Grafik 8. Güvenlik korucusu olarak sahada en çok zorlandığınız konular nelerdir?

Altıncı olarak ‘bulunduğunuz toplumda kadın güvenlik korucularına nasıl bir bakış açısı var?’ sorusu yöneltilmiştir. Grafik 9’a göre bu soruya 1 kişi herhangi bir olumsuz bakış açısı yok ifadesini kullanırken 2 kişi hemcinsleri tarafından kıskançlık duygusu beslenildiğini ve 17 kişi de olumsuz bir bakış açısı olduğunu ve tehditlere maruz kaldıklarını, hakarete uğradıklarını ve toplumdan dışlandıkları cevabını vermiştir. Tunceli’de görev yapan korucu ev sahibinin korucu olduktan sonra kendilerini evden çıkarttığını, Hakkâri’de görev yapan korucu kendisi korucu olduğu için eşinin çoğu arkadaşının düğünlerine gelmediğini ve yine Hakkâri’de görev yapan bir başka korucu ise kadınlara güvenilmiyor, biz arama yaptıktan sonra erkek personel arkamızdan tekrar aramak istiyor ifadelerini kullanmıştır.

Grafik 9. Bulunduğunuz toplumda kadın güvenlik korucularına nasıl bir bakış açısı var?

‘Kadın olarak erkeklerin arasında ne işin var?, başka iş yok muydu da bu işi yapıyorsun?, kadından korucu mu olur?, sen bir erkeğin mi işini yapacaksın şimdi?, sen korucu olacağına keşke bir erkek korucu olsaydı, kadından güvenlik korucusu olmaz, kadına göre meslek değil’ gibi söylemlere sık sık maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Ek olarak oturduğu yerden maaş alıyorlar söylemini de duyduklarını belirtmişlerdir. Bu tarz söylemlerle nasıl baş ettikleri sorulduğunda ise görev görevdir, bu işin kadını erkeği yok, erkeğin yaptığı her işi kadın da yapabilir diyerek söylemlere kulak tıkadıklarını ifade etmişlerdir. Jandarma personeli özelinde ise çoğunlukla kendilerinden memnun olduğunu ve biz buradan tayin olup gidince siz kalacaksınız, buranın asıl koruyucusu sizsiniz bakış açısına sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

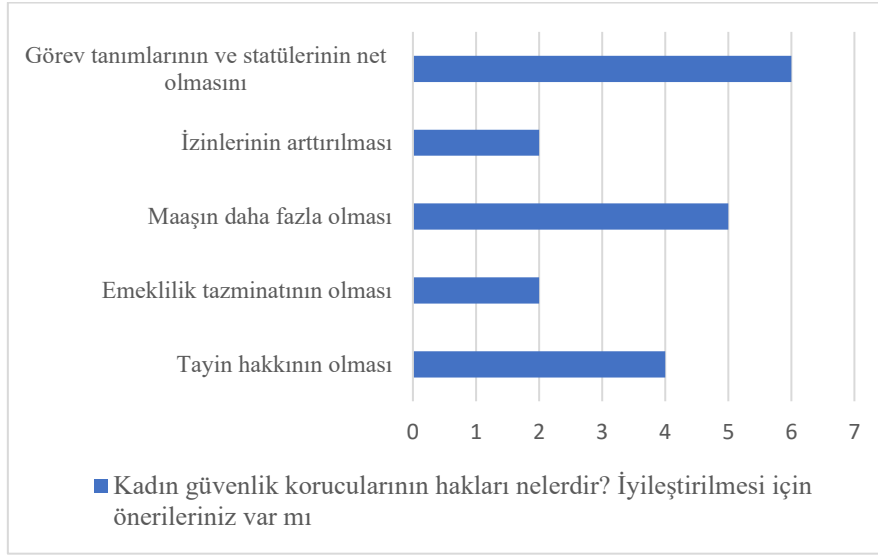
Yedinci olarak ‘kadınların bu meslekte daha çok yer alması gerektiğini düşünüyor musunuz? Neden?’ sorusu yöneltilmiştir. Grafik 10’a göre bu soruya 17 kişi evet, arttırılmalı derken 3 kişi hayır, mevcut kadro yeterli cevabını vermiştir. Evet diyenler kadınların ekonomik olarak kendi kendine yetebilmesinin önemli olduğunu, çalışan kadınların toplumda statü kazandığını, kadınların bu meslekle hem kendilerini hem de ailelerini koruyabildiklerini ve erkeğin ağırlıklı olduğu yerde kadın olunca konuşmalara dikkat edildiğini ve kadına saygı duyduklarını belirtmiştir.

Grafik 10. Kadınların bu meslekte daha çok yer alması gerektiğini düşünüyor musunuz?

Sekizinci olarak ‘kadın güvenlik korucularının hakları nelerdir? İyileştirilmesi için önerileriniz var mı? Sorusu yöneltilmiştir. Grafik 11’e göre bu soruya 4 kişi tayin hakkının olmasını, 2 kişi emeklilik tazminatının olmasını, 5 kişi maaşın daha fazla olmasını, 3 kişi izinlerinin arttırılmasını, 6 kişi de görev tanımlarının ve statülerinin net olmasını önermişlerdir. İzin konusunda yıllık 20 gün izinlerinin olduğunu ve hamile olduklarında veya doğum, ölüm durumlarında mazeret izni kullanmak durumunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Statü konusunda ise kadın güvenlik korucuları çoğu zaman her işi yaptıklarını (çay demleme, temizlik vs.) fakat kendilerinin güvenlik amaçlı işe alındıklarını, bankadan kredi çekerken bile meslek gruplarının çıkmadığını ve çevresindekiler tarafından korucu oldukları için dışlanıp, baskıya maruz kaldıkları için değer gördüklerini hissetmek istediklerini ifade etmişlerdir. Güvenlik korucularının hukuki statüsü konusunda bir fikir birliğine varılamaması sorunlardan birini teşkil etmektedir. Sistemin yasal zeminin güçlendirilmesi, bir teşkilat kanunu ile güvenlik korucularıyla ilgili mevzuatların birleştirilmesi ve/veya düzenlenmesi gerekmektedir. Eleştirilerin zeminini oluşturan en önemli kaynak Güvenlik Korucuları Yönetmeliğinin gizlilik derecesi taşımasıdır. Yönetmeliğin gizli olması güvenlik korucularının kamu personeli olmamasına dayandırılmaktadır. 3011 sayılı kanun uyarınca bakanlıklar ve diğer kamu tüzel kişilerinin kamu personeline ait genel hükümleri kapsayan yönetmeliklerin yayınlanması şarttır. Bu sebeple, güvenlik korucularıyla ilgili yönetmeliğin Resmî Gazetede yayınlanmamasının zorunlu olup olmadığının korucuların kamu personeli sayılıp sayılmayacakları şartına bağlı olduğu ifade edilerek Anayasa Mahkemesinin 10.12.1985 tarih ve E. 1985/5 K. 1985/23 sayılı kararıyla güvenlik korucularının Anayasa’nın 128. Madde kapsamına girmediği diğer bir ifadeyle memur ya da kamu personeli sayılamayacakları sonucuna varılmaktadır (Demir, 2020, s. 101). Anayasa’nın belirttiği tüm koşulları taşıyan kamu personelleri için yasal düzenlemeler mevcut iken güvenlik korucuları için düzenlenmiş doğrudan bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Fakat Yargıtay 21’inci Hukuk Dairesinin 29/05/2014 tarihli kararında güvenlik koruculuğunun hizmet akdi gereği mi ya da kamusal bir görev mi olduğu hususunda önemli bir tespitle bulunulmuştur. Terörizmle mücadele kapsamında alınan

korucuların görev alanları ve görevlendirilmeleri yasalarda açıkça düzenlendiğinden yaptıkları görevler kamusal nitelikte görülmüştür (Fidan & Özgür, 2021, s. 149).

Grafik 11. Kadın güvenlik korucularının hakları nelerdir? İyileştirilmesi için önerileriniz var mı?

Dokuzuncu olarak 'Jandarma personeli olma şansınız olsa olmak ister miydiniz? Sorusu yöneltilmiştir. Grafik 12'ye göre bu soruya 17 kişi evet, olmak isterim cevabını verirken 3 kişi hayır, olmak istemem cevabını vermiştir. Hayır cevabı verenler ailelerinden ayrılıp farklı bir şehirde yaşamak istemediklerini belirtmişlerdir.

Grafik 12. Jandarma personeli olma şansınız olsa olmak ister miydiniz?

Güvenlik koruculuğu sisteminin mevcut yapısı ve işleyişi üzerine odaklanan çalışmada yarı yapılandırılmış mülakat sonucunda öne çıkan hususlar şunlardır:

- Kadın güvenlik korucularının korucu olmadan önce çoğunlukla bir işte çalışmadıkları ve mülakata katılan kadınların %35'inin ev hanımı olduğu tespit edilmiştir. Özellikle düşük eğitim seviyesi, yeterli sosyal ağların olmaması ve kırsal bölgelerde kadın istihdamına yönelik iş olanaklarının sınırlı olması gibi faktörler, kadınların iş gücüne katılımını engelleyen nedenler arasında değerlendirilebilir. Bu kapsamda

güvenlik koruculuğu bu kadınlara görece daha düzenli bir gelir ve toplumsal statü sağlayarak kadınlar için yeni bir kamusal alan temsili sunmuştur.

- Kadın güvenlik korucularının %85'inin ailesinden başka kişilerin de güvenlik korucusu veya görevlisi olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç koruculuk sisteminde mesleki yönelimin büyük ölçüde ailevi bağlar ve toplumsal örüntüler üzerinden şekillendiğini göstermektedir. Asıl olarak buradaki farklı durum koruculardan birinin annesinin bir diğerinin kayınvalidesinin korucu olduğunu belirtmesidir. Bu durum Türkiye’de kadınların güvenlik sektöründe artan temsiline dair istisnai bir örnek sunmaktadır. Bu örnek geleneksel olarak erkek egemen olarak algılanan güvenlik sektöründe kadınların da kuşaklar arası bir etki yaratmaya başladığının göstergesidir.

- Kadın güvenlik korucularının koruculuk mesleğini seçme nedenlerinin çok boyutlu olduğu ve bireysel kararların ardında toplumsal, ekonomik ve politik etkenlerin belirleyici rol oynadığı tespit edilmiştir. Korucuların %50’si ekonomik sebeplerden dolayı bu mesleğe yönelmiş ve bu sonuç ekonomik faktörlerin baskın bir motivasyon kaynağı olduğunu göstermiştir. Güvenlik koruculuğu, düzenli maaş, sosyal güvence ve toplumsal bir statü sunması bakımından kadınlar için önemli bir istihdam kaynağı olarak görülmektedir. %25’i ise hem şehit yakınlığı hem de terörizmle mücadelede rol alma isteğinden dolayı korucu olduğunu belirtmiştir. Bu noktada aile bireylerinden birinin şehit olması güvenlik koruculuğunu bir nevi anlamlı görev haline getirerek meslek seçimini yalnızca ekonomik bir tercih olmaktan çıkarıp toplumsal aidiyet, ulusal bağlılık ve vatan sevgisi duygularıyla bütünleştirmiştir.

- Kadın güvenlik korucularının günlük görevlerinde %40 oranında üst araması ve %40 oranında idari işler yaptıkları ve bu noktada iki farklı görev alanın eşit çıktığı tespit edilmiştir. Bu durum, kadınların genellikle destekleyici ve düşük riskli alanlara yönlendirildiğini göstermektedir.

- Kadın güvenlik korucularının görev yaparken en çok zorlandığı hususun %35’lik bir oran ile değersizlik hissiyatı olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç Türkiye’de kadınların güvenlik sektöründeki varlığının henüz toplumsal olarak tam anlamıyla meşrulaşmadığını göstermektedir. Kadınların geleneksel olarak ‘koruyucu’ değil, ‘korunması gereken’ bir figür olarak algılanması onların devlet destekli bir güvenlik pozisyonunda bulunmalarını hem aile içinde hem de toplum düzeyinde sorunlu hale getirebilmektedir.

- Kadın güvenlik korucularına bakış açısının %85 oranında olumsuz olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç sosyal kabullenmenin oldukça zayıf olduğunu göstermektedir. En nihayetinde olumsuz yaklaşımların temelinde, mesleklerinin toplumun kadına biçtiği geleneksel rollerle uyuşmaması yatmaktadır. Türkiye’nin özellikle kırsal kesimlerinde kadınlar genellikle ‘mahremiyet’, ‘itaat’ ve ‘ev içi roller’ ile tanımlanırken koruculuk gibi askeri, kamusal ve otorite içeren bir görev bu normları ihlal eden bir alan olarak görülmektedir.

- Kadın güvenlik korucuları %85 oranında kadınların bu meslekte daha fazla yer alması gerektiğini düşünmekte ve kadınların daha fazla yer almasının hem bireysel hem de toplumsal düzeyde dönüşüm yaratacağına inanmaktadır. Kadınların kamusal alandaki

bu yeni rolleri onlara ekonomik özerklik, toplumsal saygınlık ve erkek egemen alanlarda yer alma açısından fayda sağlayacaktır.

- Kadın güvenlik korucuları %30'luk bir oran ile görev tanımlarının ve statülerinin net olmasını talep etmektedir. Bu noktada kadın korucular, sahada neyi yapip yapamayacaklarına dair kesin bilgiye sahip olmadıklarını, yer yer diğer kolluk birimleri tarafından ciddiye alınmadıklarını belirtmişlerdir. Bu durum onların kurumsal görünmezlik yaşadıklarını ve mesleki kimliklerinin tam olarak tanımlanmadığını göstermektedir.

- Kadın güvenlik korucuları %85 oranında jandarma personeli olmak istediğini belirtmiştir. Bu sonuç kadınların daha kurumsal ve otoriter bir pozisyonda yer alma isteği taşıdığını ve güvenlik alanında yalnızca makul ölçüde varlık göstermek değil aynı zamanda hiyerarşik olarak yukarı çıkmak istediklerini de göstermesi açısından anlamlıdır. Kadın korucuların çoğunluğu, güvenlik kurumlarında kalıcı, rütbeli ve tanınmış bir yer edinme arzusundadır. Bu bağlamda erkek güvenlik korucularına uzman erbaş olma hakkı tanındığı gibi kadın güvenlik korucularına da alım şartlarını taşıdıkları takdirde pozitif ayrımcılık yapılarak jandarma personeli olma hakkı tanınabilir.

- Kadın güvenlik korucuları sıkıntılarını dile getirebilmek ve birbirlerine destek olabilmek adına aynı şehirde görev yapsalar dahi iletişim kuramadıklarını ve koordine olamadıklarını dile getirmişlerdir. Köy Kanununa göre güvenlik korucusu sayısının %10'u kadar korucu başı görevlendirilmektedir. 2025 yılının mayıs ayı itibarıyla Türkiye genelinde toplam 5 kadın korucu başı bulunmaktadır.⁷ Bu sayının artırılarak her ilde kadın güvenlik korucuları arasında koordine sağlanabilmesi, sıkıntılarının hızlıca çözülebilmesi ve kolayca iletişim kurabilmeleri açısından kadın korucu başı görevlendirilmesi yapılabilir.

SONUÇ

Türkiye'de koruculuk sisteminin tarihi, paramiliter yapıya sahip Hamidiye Alaylarına dayandırılmaktadır. Ancak günümüzde güvenlik korucularının gelişen ve değişen yapısına bakıldığında genel idari kolluğa yardımcı olan bir yardımcı kolluk yapısına büründüğü görülmektedir. Tarihsel süreç içerisinde değişen güvenlik politikaları bağlamında gelişen ve değişen güvenlik koruculuğu sisteminin içerisinde kadınlar da rol almaya başlamıştır. Bu çalışma, Türkiye'de yürütülen güvenlik politikaları çerçevesinde kadın güvenlik korucularının nasıl bir konuma sahip olduğunu incelemeyi amaçlamıştır. Beş farklı şehirde görev yapan 20 kadın güvenlik korucusuyla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış mülakatlar, kadınların sahadaki pratik güvenlik uygulamalarına nasıl dahil olduklarını, ne tür görevler üstlendiklerini, mevcut güvenlik yapıları içerisinde nasıl bir işlev gördüklerini ve karşılaştıkları problemleri ortaya koymuştur.

Güvenlik koruculuğu sistemi, Türkiye'nin kırsal bölgelerinde devletin güvenlik kapasitesini artırmak amacıyla uzun süredir uygulanan bir yapıdır. Son yıllarda kadınların da bu sisteme dahil edilmesi, güvenlik politikalarının sahadaki çeşitliliğini artırmış ve yerel güvenlik uygulamalarına yeni bir boyut kazandırmıştır. Bu bağlamda kadın güvenlik korucuları Türkiye'nin güvenlik politikalarında destekleyici değil işlevsel bir role sahip olmalıdır. Bu rolün sürdürülebilir şekilde geliştirilmesi, mevcut güvenlik

⁷ A.g.e.

stratejilerinin sahadaki uygulama kapasitesini artırma potansiyeli taşımaktadır. Bu bağlamda kadın korucuların görev alanlarının netleştirilmesi, kurumsal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ve operasyonel kapasitelerinin artırılması, güvenlik politikalarının etkinliği açısından önemlidir.

Kırsal bölgelerde yaşayan kadınların koruculuk mesleğine ekonomik bağımsızlıkları için dahil olduğu ve bireysel gelişimlerinde onlara katkı sağladığı açıktır. Kadınların çoğunluğu güvenlik koruculuğuna ekonomik nedenlerle yönelmiş olsa da bu yönelimi yalnızca geçim kaygısıyla değil aynı zamanda toplumsal statü kazanımı, aileyi koruma arzusu ve vatan sevgisi ile de desteklemiştir. Kadınların bu mesleğe girişinde ailevi faktörler büyük rol oynamış ve büyük çoğunluğunun ailelerinde başka güvenlik görevlileri de görev yapmıştır. Bu noktada bölücü terör örgütü ve müzahir çevrelerinin her türlü baskı ve tehditlerine maruz kalan güvenlik korucuları sistemden kopmamaktadırlar. Terör örgütünün köy baskınlarına ve saldırılarına karşılık korucular silahlarını teslim etmek yerine tüm köyü korucu olmaya teşvik ederek güçlerine güç katmayı tercih etmişlerdir. Sistemin kurulduğu 1984'ten beri bölgede yaşayan birinci, ikinci ve üçüncü kuşak vatandaşlar güvenlik korucusu olmak için yoğun bir talepte bulunmuşlardır. Bu durumda günümüz itibarıyla baba-anne, kız-kayınvalide-gelin, dede-torun, baba ve oğlunun aynı sistem içerisinde yer aldıkları görülmüştür. Sistemin bu şekilde devamlılığında devletin sosyolojik, ekonomik ve psikolojik desteklerinin katkısı önemlidir. Güvenlik korucuları sisteme ait olmayı bir kurum değeri olan örgütsel güven sebebiyle de tercih etmektedir. Sisteminin devlet destekli olması zorluklarına rağmen kuşaktan kuşağa tercih edilebilir kılmaktadır. Aidiyeti ön plana çıkaran örgütsel güven sistemin mevcut durumunu muhafaza etmesinin en önemli sebeplerinden biridir.

Kadın güvenlik korucuların görevleri ağırlıklı olarak üst araması, idari işler ve kontrol noktalarında destekleyici pozisyonlar etrafında şekillenmektedir. Bu görev dağılımı, kadınların güvenlik sektörüne dâhil edilmesinin niceliksel bir temsilden öteye geçemediğini niteliksel anlamda ise cinsiyetlendirilmiş bir iş bölümüyle sınırlandığını ortaya koymaktadır. Kadın güvenlik korucularının büyük çoğunluğu, toplum tarafından dışlandıklarını, küçümsendiklerini ve zaman zaman tehditlere maruz kaldıklarını ifade etmiştir. Kadınların güvenlik alanında görünür olmaları, muhafazakâr toplum yapısı içerisinde makbul kadınlık normlarıyla çatışmakta ve bu durum kadınların psikolojik ve sosyal olarak yıpranmalarına neden olmaktadır. Bu noktada yalnızca birkaç korucu çevrelerinden olumlu destek gördüğünü belirtmiştir ki bu durum istisnai olarak değerlendirilebilir.

Korucuların çoğu, kadınların bu meslekte daha fazla yer alması gerektiğini savunmuş ve bu görüşlerini ekonomik bağımsızlık, toplumsal saygınlık, kendini ve ailesini koruma kapasitesi ve kadın varlığının erkekler üzerindeki dengeleyici etkisi gibi argümanlarla temellendirmiştir. Tanınmasını istedikleri haklar noktasında ise tayin hakkı, emeklilik güvencesi, yeterli maaş ve izin, görev tanımının netliği gibi temel personel hakları ön plana çıkmıştır. Bununla birlikte kadınların büyük çoğunluğu jandarma gibi daha kurumsal ve statüsü belirgin bir güvenlik pozisyonuna geçmek istediklerini ifade etmiştir. Yapılan mülakatlar sonucunda kadın korucuların karşılaştığı sorunların onları yalnızlaştırdığı, motivasyonlarını zayıflattığı ve meslekten uzaklaştırıcı etki yarattığı gözlemlenmiştir. Oysa sürdürülebilir bir güvenlik politikası, toplumsal cinsiyet eşitliğini merkeze almalı ve kadınların bu sektörde yalnızca “var olmasını” değil, güçlü ve eşit

koşullarda görev yapmasını sağlamalıdır. Bu bağlamda, devletin yalnızca kadınları bu alana dâhil etmekle kalmayıp onları sosyal olarak da destekleyecek politikalar geliştirmesi gerekmektedir. Aksi halde kadınların güvenlik sektöründeki varlığı sembolik olmaktan öteye geçemeyecektir.

KAYNAKÇA

Yayımlanmış Eserler

- Ak, T. (2019). Yapısal olarak iç güvenlik yönetimi: Türkiye’de kolluk örgütlenmesi. İçinde T. Avaner & O. Zengin (Eds.), *Türkiye’de iç güvenlik yönetimi* (ss. 41-73). Gazi Kitabevi.
- Akgüner, T. (2003). Kolluk kavramına genel bir bakış. *Polis Dergisi*, 9(36), 195-196.
- Akyüz, B. (2015). Türkiye’de iç güvenlik algısının değiştirilmesi: İç güvenlik teşkilatı’na yönelik yeni yapılanma modeli. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 14(1), 65-87.
- Alkın, K., & Gürlesel, C. F. (2007). Dünya ekonomisine yönelik global tehditler; Dünyada güvenlik ve tehdit kavramının evrimi ve global güvenlik içinde ulusal güvenlik perspektifi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Dergisi*, 3(6), 9-34.
- Arap, İ., & Erat, V. (2015). Bir kamu politikasının analizi: Türkiye’de geçici köy koruculuğu. *Mülkiye Dergisi*, 39(4), 73-108.
- Arguhan, M. (2009). *Hamidiye alayları ve koruculuk ilişkisi* (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi).
- Arslan, M. (2018). Güvenlik koruculuğu bağlamında 6360 Sayılı Kanun’un değerlendirilmesi. *Strategic Public Management Journal*, 4(7), 44-58. <https://doi.org/10.25069/spmj.430927>
- Avaner, T., & Erciyes, E. (2019). Yönetim ve güvenlik. İçinde M. A. Özer (Ed.), *Yönetim ve E.* (ss.1-25). Gazi Kitabevi.
- Bacanlı, H. (2023). Geçici köy koruculuğu uygulamasının yerel bir güvenlik birimine dönüşüm süreci. *TÜRKAV Kamu Yönetimi Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), 23-73. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10417132>
- Balta, E., & Akça, İ. (2013). Askerler, köylüler ve paramiliter güçler: Türkiye’de köy koruculuğu sistemi. *Toplum ve Bilim*, 126, 7-35.
- Cantaner, Ö. F., & Tümlü, F. (2016). PKK terör örgütünün eylemlerinin güvenlik güçleri zayırları açısından analizi. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 26(1), 1-22.
- Cassidy, R. (2006). The long small war: Indigenous forces for counterinsurgency. *Parameters*, 36(2), 47-62. <https://doi.org/10.55540/0031-1723.2302>
- Demir, R. (2020). *Güvenlik korucuları geçmişten günümüze*. Türk İdari Araştırmaları Vakfı.
- Fidan, İ. (2020). *Kamu güvenliğinin sağlanmasında güvenlik koruculuğu sisteminin yeri ve rolü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi).
- Fidan, İ., & Özgür, E. (2021). Kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanmasında güvenlik ve köy korucusu paradigması. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 129-161. <https://doi.org/10.18074/ckuiibfd.767027>
- Gözübüyük, A. Ş., & Tan, T. (2001). *İdare hukuku genel esaslar*. Turhan Kitabevi.

- Jones, A. H., & Molnar, A. (1966). *Internal defense against insurgency: Six cases*. Center for Research in Social Systems.
- Kaplan, T. (2022). Koruculuk mesleğinin kadın profili. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 5(9), 64-79. <https://doi.org/10.35235/uicd.1122938>
- Karataşoğlu, S., & Akpınar, M. (2011). Geçici köy koruculuğu sistemi üzerine bir saha çalışması: Beytüşşebap örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(38), 367-396.
- Killcullen, D. (2008). *The accidental Guerrilla: Fighting small wars in the midst of a big one*. Oxford University Press.
- Koç, M. (2011). Bir güvenlik organizasyonu olarak geçici köy koruculuğu sisteminin dünü, bugünü ve terörle mücadeledeki önemine dair tespitler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(3), 433-458.
- Kozakçıoğlu, H. (1989). *Olağanüstü hâl mevzuat ve uygulaması*. İçişleri Bakanlığı 74. Dönem Kaymakamlık Kursu.
- Önder, M. S. (2015). *Devlet ve PKK ikileminde korucular*. İletişim Yayınları.
- Sert, A., & Çardak, B. (2023). Türkiye’de terörizmle mücadele. İçinde M. Kurum (Ed.), *Osmanlı’dan günümüze Türkiye’de terörizm ve terörizmle mücadele* (ss. 303-353). Nobel Yayıncılık.
- TBMM. (1985). “71. Birleşim Tutanakları”, *TBMM Tutanak Dergisi*, 14, 21-270.
- Weaver, O. (1995). Securitization and desecuritization. İçinde R. D. Lipschutz (Ed.), *On security* (ss. 46-86). Columbia University Press.
- Weber, M. (2011). *Sosyoloji yazıları*. Deniz Yayınları.
- Yayla, Y. (1985). *İdare hukuku*. Filiz Kitapevi.

İnternet Kaynakları

- 442 Sayılı Köy Kanunu. (1924). *Köy kanunu*. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.442.pdf>
- Anadolu Ajansı. (2017). *Kadın güvenlik korucuları babalarının izinde*. <https://www.aa.com.tr/tr/yasam/kadin-guvenlik-koruculari-babalarinin-izinde/819231#:~:text=Elazığ'da%2C%20emekliye%20ayrılan%20babaları,tetikte%2C%20gözü%20ufukta%20nöbet%20tutuyor.&text=Elazığ'da%2020%20yasadaki%20Hilal,güvenlik%20korucularıyla%20kırsalda%20görev%20yapıyor>
- Anadolu Ajansı. (2021). *Muş'ta kadın güvenlik korucuları ve jandarma timleri teröristlere geçit vermiyor*. <https://www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/kadin-guvenlik-koruculari-ve-jandarma-timleri-teroristlere-gecit-vermiyor/2>
- Hürriyet. (2022). *Türkiye'nin ilk kadın korucusu Gülşen Öztepe hayatını kaybetti*. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/37-yil-bayrak-nobeti-tutan-turkiyenin-ilk-kadin-guvenlik-korucusu-gulsen-oztepe-hayatini-kaybetti-42158906>
- Köy Korucuları Yönetmeliği (1986). *Köy korucuları yönetmeliği*. <https://mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=4576&mevzuatTur=KurulmVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5>
- TRT Haber. (2022). *Türkiye'nin ilk kadın korucusu Gülşen Öztepe hayatını kaybetti*. <https://www.trthaber.com/haber/turkiye/turkiyenin-ilk-kadin-korucusu-gulsen-oztepe-hayatini-kaybetti-718735.html>